

Intiem, pijnlijk en hilarisch

Gesluierde Monologen vertelt de verhalen van in Nederland wonende moslima's. De voorstelling ging in 2003 in première en werd zowel nationaal als internationaal een enorm succes. Ruim tien jaar later is het stuk terug in de theaters.

BRENDA STOTER

De islamitische vrouw in Nederland stond en staat in de belangstelling. Het politieke klimaat van de afgelopen jaren riep soms het beeld op van een gesluierde, bijna wilsonbekwame, minderheid. Maar wat weten we nou werkelijk van haar, vroeg theatermaker Adelheid Roosen (55) zich in 2003 af.

Geïnspireerd door de openhartige theaterserie *De Vagina Monologen*, waarin zij zelf meespeelde, ging Roosen in eigen land op pad en interviewde vele gesluierde én ongesluierde vrouwen. Met plezier, schaamte en verdriet vertelden de vrouwen hun intiemste verhalen, soms pijnlijk en verdrietig, soms humoristisch of hilarisch. Het resultaat: twaalf monologen, die nu, tien jaar later opnieuw te zien zijn.

„Ik hoop dat er een dag komt dat mensen elkaar zodanig ontmoet hebben dat ze elkaar beter hebben leren kennen,” antwoordt de theatermaakster op de vraag of het stuk nog actueel is. „En nee, er is niets aan de voorstelling veranderd. Het is wel rijper geworden, ook omdat de actrices nu tien jaar ouder zijn en zich hebben ontwikkeld.”

Verzachting

Toen de actrices zelf met het voorstel kwamen om de voorstelling weer op te voeren, zei de theatermaakster volmondig ja. Het debat in Nederland is volgens Roosen nog steeds 'te stigmatiserend en te veroordelend'. „Eén van de doelstellingen van deze voorstelling is een inkijkje geven in een wereld die mensen weinig betre-

den en een signaal afgeven voor verzachting van de samenleving.”

Gesluierde Monologen ging in 2003 in première en werd zowel nationaal als internationaal een groot succes. De voorstelling speelde in vele Nederlandse theaters, Blijf van mijn Lijfhuizen, moskeeën en zelfs in de Tweede Kamer. De tour bracht de actrices richting België, de VS, Duitsland en Turkije, en er volgden zelfs lezingen in Jordanië en Egypte.

In Ankara besloot Roosen jaren geleden de reacties van het publiek te peilen, dus verliet zij net voor het applaus de zaal. Een jonge Turkse vrouw rende het theater uit. Roosen vroeg waarom ze zo'n haast had. „Ze moest op tijd thuis zijn voor haar man, want o wee als hij erachter kwam wat ze net had gezien.” Kort daarna kwam een oudere Turkse man het theater uit gelopen en gaf haar 'het beste compliment ooit'. „Hij zei: 'Je had dit stuk veel eerder moeten brengen. Ga er vooral jaren mee door'. Heel bijzonder.”

De monologen worden vertolkt door vrouwen uit een moslimcultuur. Muzikaal worden ze begeleid door een Turkse muzikante. Roosen koos de artiesten zorgvuldig uit: destijds waren er nog niet zoveel actrices met een andere afkomst dan de Nederlandse.

De Koerdisch-Turkse Meral Polat (31) kreeg tien jaar geleden van haar docente Roosen het aanbod om in het stuk te spelen. Het was één van de stages die ze als leerling van de Toneelschool in Amsterdam voltooide. „Het was en is een actu-

eel stuk,” stelt Polat. „Een van de meest bijzondere monologen gaat over een Marokkaanse die op haar veertiende wordt uitgehuwelijkt. Alles wordt in detail verteld, van de ontmaagding tot de mishandelingen die ze moest ondergaan, totdat ze denkt: ik ga óf dood, óf weg.”

Zij koos voor het laatste en woonde de voorstelling later zelf bij. „Dat was intens. Alsof zij het toen pas los kon laten,” vertelt Polat, die inmiddels ook speelt bij het Ro Theater in Rotterdam. De reacties van het publiek waren door de jaren heen overweldigend. Sommige vrouwen vertelden dat de voorstelling hen deed nadenken over hun leven, dat ze later drastisch omgooiden. Polat maakte zelf nooit zulke heftige gebeurtenissen als in de monologen mee, maar ziet wel raakvlakken met haar eigen cultuur. Ook Roosen herkent dingen uit haar katholieke opvoeding.

Gesluierde Monologen wordt voor het eerst ook in het Turks opgevoerd. „In Nederland spreken veel vrouwen van de eerste generatie immigranten slecht Nederlands,” verklaart Polat. „De moedertaal komt heftiger binnen dan een

taal waarmee je niet opgroeide.’
Gesluierde Monologen, morgen
en zaterdag 20.30 uur in de Rot-
terdamse Schouwburg. Morgen
in het Nederlands, zaterdag in
het Turks, met boventiteling.

Een Turkse man vond dat ik hier nog jaren mee moest doorgaan

–Adelheid Roosen

Succesvolle
Gesluierde
Monologen
terug in de
theaters

▲ Actrices Nazmiye Oral en Meral Polat (achter) in *Gesluierde Monologen*. Polat: 'Het was en is een actueel stuk'. FOTO CIGDEM YUKSEL